

ภาพสะท้อนจากงบการเงินกลุ่มแบงก์ : แนวทางรับมือกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนไป

CURRENT ISSUE

Vol.32 No. 3650 24 กรกฎาคม 2569

Key Highlights

- พัฒนาการของผลประกอบการกลุ่มธนาคารในช่วงหลายไตรมาสที่ผ่านมา สะท้อนว่า การประกอบความสามารถในการทำกำไรไม่ได้พึ่งพาการเติบโตของสินเชื่อเพียงอย่างเดียว เพราะแม้สินเชื่อจะกลับมาขยายตัวในช่วงครึ่งแรกของปี 2569 แต่รายได้ดอกเบี้ยสุทธิยังคงลดลง
- งบการเงินยังชี้ให้เห็นว่า ธนาคารแต่ละแห่งเลือกปรับกลยุทธ์ด้วยวิธีแตกต่างกัน ทั้งการบริหารต้นทุนเงินทุน การเพิ่มบทบาทของรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ย และการเน้นการเติบโตเชิงคุณภาพของพอร์ตสินเชื่อเพื่อรับมือกับภาวะดอกเบี้ยต่ำและความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทยมองว่า การปรับตัวของธนาคารยังไม่สิ้นสุด โดยโจทย์สำคัญในระยะข้างหน้าคือการประกอบความสามารถในการทำกำไร ผ่านการปรับโครงสร้างรายได้และพอร์ตสินเชื่อ ควบคู่กับการบริหารความเสี่ยงและรักษาคุณภาพสินทรัพย์

ดร.กาญจนา โชคไพศาลศิลป์

ผู้บริหารงานวิจัย

kangana.c@kasikornresearch.com

เมื่อพิจารณาพัฒนาการของงบการเงินกลุ่มธนาคารพาณิชย์¹ ย้อนหลังในช่วงหลายไตรมาสที่ผ่านมา พบว่า ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งได้ทยอยปรับแนวทางเพื่อรักษาความสามารถในการทำกำไร ท่ามกลางอัตราดอกเบี้ยที่ลดลง การฟื้นตัวของสินเชื่อที่ยังค่อยเป็นค่อยไป และความเสี่ยงการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่ยังเป็นประเด็นต้องติดตาม โดยผลประกอบการไตรมาส 2/2569 ช่วยยืนยันภาพดังกล่าวได้ชัดเจนขึ้น แม้กลุ่มแบงก์โดยรวมยังประกอบผลการดำเนินงานไว้ได้ แต่แนวทางรับมือมีความแตกต่างกันตามโครงสร้างธุรกิจ ฐานลูกค้า และจุดแข็งของแต่ละแห่ง โดยสะท้อนผ่าน 3 มิติสำคัญ ได้แก่ การบริหารต้นทุนเงินทุนเพื่อประกอบรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ การเพิ่มบทบาทของรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ย และการคัดเลือกการเติบโตควบคู่กับการบริหาร

¹ ข้อมูลของกลุ่มแบงก์ใน Current Issue ฉบับนี้ รวบรวมข้อมูลจากงบการเงินของธนาคารพาณิชย์และบริษัทย่อย 8 แห่ง ประกอบด้วย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน), ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน), ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน), ธนาคารเกียรตินาคินภัทร จำกัด (มหาชน), ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน), บริษัท เอสซีบี เอกซ์ จำกัด (มหาชน), บริษัท ทีเอสไฟแนนเชียลกรุ๊ป จำกัด (มหาชน) และธนาคารทหารไทยธนชาต จำกัด (มหาชน)

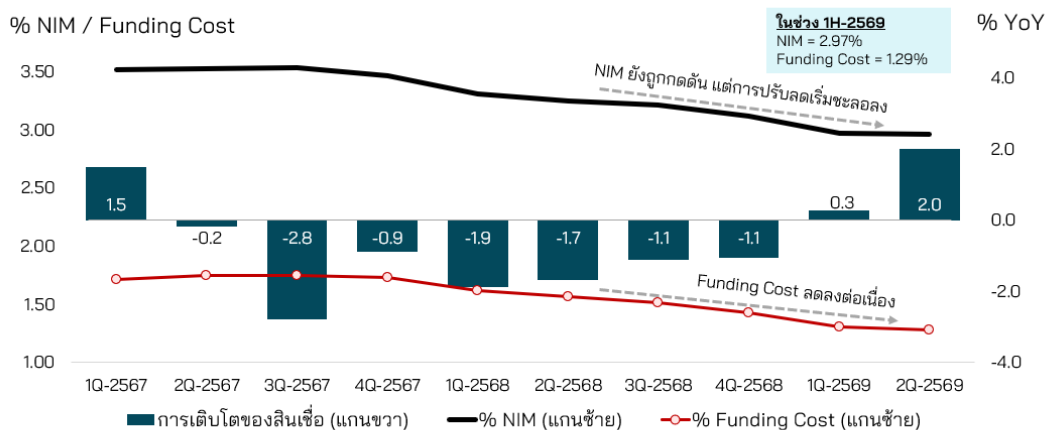
คุณภาพสินทรัพย์ ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญต่อความสามารถในการรักษาผลการดำเนินงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่ยังมีความไม่แน่นอนสูงในระยะข้างหน้า

ภายใต้ภาวะดอกเบี้ยต่ำและความไม่แน่นอนสูง การเติบโตของสินเชื่อไม่ใช่คำตอบเดียวของการรักษาความสามารถในการทำกำไร

อัตราดอกเบี้ยในประเทศที่อยู่ในระดับต่ำและสถานการณ์เศรษฐกิจที่มีความไม่แน่นอนสูง ทำให้การเร่งขยายสินเชื่อ โดยเฉพาะสินเชื่อที่ให้ผลตอบแทนสูง ไม่ใช่ทางเลือกหลักในการประกอบรายได้ดอกเบี้ยเช่นในอดีต เนื่องจากอาจต้องแลกมาด้วยความเสี่ยงด้านคุณภาพสินทรัพย์ ดังนั้น ตลอดหลายไตรมาสที่ผ่านมา จึงเห็นธนาคารแต่ละแห่งเลือกใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างกันในการประกอบรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยสุทธิ (Net Interest Margin: NIM) ดังนี้

- **บริหารต้นทุนเงินทุนเชิงรุก เพื่อบรรเทาแรงกดดันต่อ NIM** ท่ามกลางภาวะดอกเบี้ยขาลง ในช่วงที่ผ่านมา การบริหารต้นทุนเงินทุนมีความเข้มข้นมากขึ้น มีการทยอยปรับลดดอกเบี้ยเงินฝาก ลดสัดส่วนเงินฝากประจำต้นทุนสูง ปรับโครงสร้างแหล่งเงินทุน และบริหารสภาพคล่องให้สอดคล้องกับทิศทางสินเชื่อ เพื่อชดเชยผลจากอัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ที่ลดลง กลยุทธ์ดังกล่าวทำให้ NIM ของบางแบงก์เริ่มขยับขึ้นในไตรมาส 2/2569 และส่งผลให้ NIM โดยรวมของกลุ่มแบงก์ปรับลดลงช้ากว่าหลายไตรมาสก่อนหน้า (รูปที่ 1)
- **ปรับพอร์ตสินเชื่อเชิงกลยุทธ์ เพื่อรักษาคุณภาพการเติบโต** แบงก์ส่วนใหญ่เลือกขยายสินเชื่อในพอร์ตที่มีความได้เปรียบและบริหารความเสี่ยงได้ เช่น สินเชื่อธุรกิจรายใหญ่ เงินทุนหมุนเวียน กิจการต่างประเทศและอุตสาหกรรมเป้าหมาย พร้อมชะลอพอร์ตที่มีความเสี่ยงสูง อย่างไรก็ตาม สินเชื่อที่เติบโตส่วนใหญ่ยังให้ผลตอบแทนไม่สูง จึงยังไม่สามารถสร้างแรงส่งต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิได้มากนัก

รูปที่ 1 การบริหารต้นทุนเงินทุนเชิงรุกช่วยชะลอแรงกดดันต่อ NIM

ที่มา: SET รวมรวมและคำนวณโดย ศูนย์วิจัยกสิกรไทย

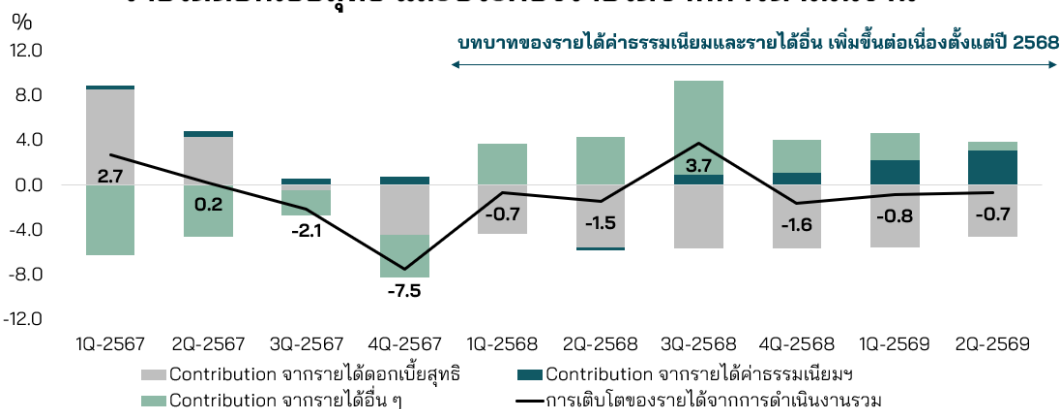
หมายเหตุ: กลุ่มธนาคารที่ใช้ในการวิเคราะห์ครอบคลุม 8 แห่ง ได้แก่ BAY, BBL, KBANK, KKP, KTB, SCBX, TISCO และ ttb

เมื่อรายได้ดอกเบี้ยเผชิญแรงกดดัน การขยายฐานรายได้ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่น จึงมีบทบาทสำคัญในการประคองผลการดำเนินงาน

บทบาทของรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2568 หลังรายได้ดอกเบี้ยสุทธิเผชิญแรงกดดันหลายไตรมาสติดต่อกัน อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จในการสร้างรายได้ของแต่ละแบงก์ยังแตกต่างกันตามฐานลูกค้า ความเชี่ยวชาญ และโครงสร้างธุรกิจของแต่ละแห่ง ขณะที่การเงินย้อนหลังหลายไตรมาสชี้ให้เห็น 2 แนวทางสำคัญ ได้แก่ การต่อยอดธุรกิจจากจุดแข็ง และการเพิ่มความหลากหลายของแหล่งรายได้เพื่อเสริมความยืดหยุ่นของผลประกอบการ ดังนี้

- **ต่อยอดฐานลูกค้าเพื่อสร้างรายได้มากกว่าธุรกิจสินเชื่อเพียงอย่างเดียว** หลายแบงก์ขยายความสัมพันธ์กับลูกค้าไปสู่ธุรกิจบริหารความมั่งคั่ง กองทุน ประกัน และบริการตลาดทุน โดยอาศัยจุดแข็งที่ต่างกัน ทั้งฐานลูกค้ารายใหญ่และลูกค้ามั่งคั่ง ความเชี่ยวชาญด้านการลงทุน เครือข่ายบริษัทในกลุ่มและช่องทางดิจิทัล เพื่อเพิ่มโอกาสในการนำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่หลากหลาย ส่งผลให้รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิปรับตัวดีขึ้นตั้งแต่ไตรมาส 3/2568 สวนทางกับรายได้ดอกเบี้ยสุทธิที่ลดลง (รูปที่ 2)
- **ใช้ความหลากหลายของแหล่งรายได้เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นของผลประกอบการ** นอกจากรายได้ค่าธรรมเนียมแล้ว ยังมีกำไรสุทธิจากเงินลงทุน FVTPL เงินปันผล รายได้จากธุรกิจอื่นและรายได้อื่น เข้ามาช่วยเสริมผลการดำเนินงาน สะท้อนความพยายามลดการพึ่งพารายได้ดอกเบี้ยและบรรเทาความผันผวนในบางช่วง อย่างไรก็ตาม รายได้ส่วนนี้ยังขึ้นอยู่กับภาวะตลาดและราคาสินทรัพย์ จึงมีบทบาทเป็นแรงประคองมากกว่าจะเป็นแหล่งรายได้ที่เกิดขึ้นสม่ำเสมอทุกไตรมาส (รูปที่ 2)

รูปที่ 2 รายได้ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่น ช่วยชดเชยการลดลงของรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ และประคองรายได้จากการดำเนินงาน

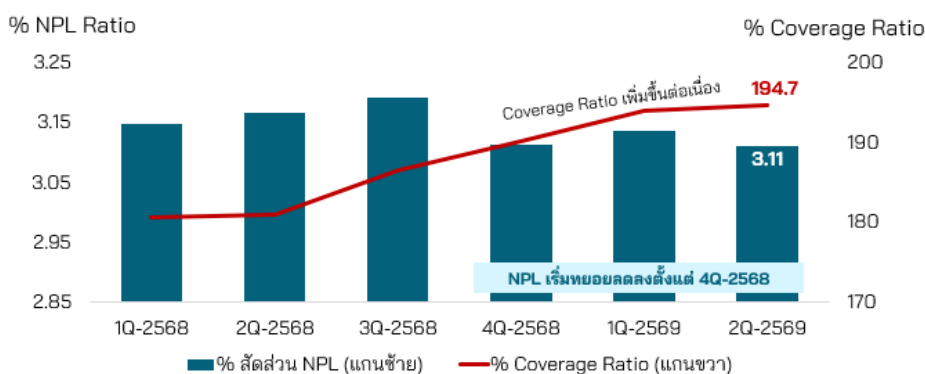

การเติบโตอย่างมีคุณภาพ เพื่อประคองคุณภาพสินทรัพย์และรองรับความเสี่ยง

ภายใต้ภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวอย่างไม่ทั่วถึงและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าหนี้บางกลุ่มยังเปราะบาง ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเร่งขยายสินเชื่อ แต่เลือกบริหารการเติบโตควบคู่กับการควบคุมความเสี่ยง โดยงบการเงินในช่วงหลายไตรมาสที่ผ่านมาสะท้อน 3 แนวทางสำคัญ ได้แก่ การเติบโตเชิงคุณภาพของพอร์ตสินเชื่อใหม่ การเร่งจัดการความเสี่ยงในพอร์ตเดิม และการรักษาระดับสำรองฯ เพื่อรองรับความไม่แน่นอนในระยะข้างหน้า ดังนี้

- **บริหารการเติบโตของสินเชื่อภายใต้กรอบความเสี่ยงที่เหมาะสม** แม้สินเชื่อของระบบเริ่มกลับมาขยายตัว แต่การเติบโตยังนำโดยสินเชื่อธุรกิจรายใหญ่และสินเชื่อเพื่อเงินทุนหมุนเวียน ขณะที่สินเชื่อรายย่อยและ SME ยังขยายตัวอย่างระมัดระวัง พร้อมกับการทบทวนพอร์ตที่มีความเสี่ยงสูงของบางแบงก์ สะท้อนว่าการเติบโตของสินเชื่อในปัจจุบันให้ความสำคัญกับคุณภาพมากกว่าปริมาณ
- **บริหารคุณภาพสินทรัพย์เชิงรุก เพื่อรักษากันชนรองรับความเสี่ยงในระยะยาว** หลายแบงก์เดินหน้าจัดการความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อผ่านการปรับโครงสร้างหนี้ การขายหนี้ด้อยคุณภาพ (NPL) และการตัดหนี้สูญ ควบคู่กับมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ ส่งผลให้ NPL ของกลุ่มแบงก์ทยอยลดลงตั้งแต่ช่วงครึ่งหลังของปี 2568 อย่างไรก็ตาม การปรับลดลงดังกล่าวสะท้อนผลของการบริหารจัดการเชิงรุกมากกว่าการฟื้นตัวของคุณภาพลูกหนี้อย่างทั่วถึง ขณะที่ Coverage Ratio ยังอยู่ในระดับสูง เพื่อเสริมความแข็งแกร่งของงบดุลและรองรับความไม่แน่นอนในระยะต่อไป

รูปที่ 3 NPL ทยอยลดลง แต่ Coverage Ratio ยังอยู่ในระดับสูงเพื่อรองรับความไม่แน่นอน

ที่มา: SET รวบรวมและคำนวณโดย ศูนย์วิจัยกสิกรไทย

หมายเหตุ: กลุ่มธนาคารที่ใช้ในการวิเคราะห์ครอบคลุม 8 แห่ง ได้แก่ BAY, BBL, KBANK, KKP, KTB, SCBX, TISCO และ ttb

โดยสรุป ศูนย์วิจัยกสิกรไทยวิเคราะห์งบการเงินของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ย้อนหลัง

หลายไตรมาส และพบว่า ธนาคารแต่ละแห่งได้ทยอยปรับกลยุทธ์เพื่อรับมือกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลง ทั้งการบริหารต้นทุนเงินทุน การเพิ่มบทบาทของรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย และการเติบโตอย่างมีคุณภาพควบคู่กับการบริหารคุณภาพสินทรัพย์ โดยผลของการปรับกลยุทธ์ดังกล่าวเริ่มสะท้อนชัดขึ้นในผลประกอบการช่วงครึ่งแรกของปี 2569 แม้แรงกดดันจากดอกเบี้ยขาลงยังคงมีอยู่ แต่หลายธนาคารสามารถบรรเทาผลกระทบจากการลดลงของรายได้ดอกเบี้ยสุทธิได้ ผ่านกลยุทธ์ที่แตกต่างกันตามโครงสร้างธุรกิจ ฐานลูกค้า และจุดแข็งของแต่ละแห่ง

อย่างไรก็ดี ศูนย์วิจัยกสิกรไทยมองว่า การปรับตัวดังกล่าวยังไม่สิ้นสุด เนื่องจากความท้าทายในช่วงครึ่งหลังของปี 2569 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดย NIM ของกลุ่มแบงก์ยังมีข้อจำกัดในการฟื้นตัว และอาจอยู่ใกล้เคียงหรือต่ำกว่าระดับ 2.97% ในช่วงครึ่งแรกของปี เนื่องจากแม้การบริหารต้นทุนเงินทุนจะยังช่วยชะลอแรงกดดันได้บางส่วน แต่แรงหนุนดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง หลังต้นทุนเงินทุนได้ปรับลดลงมาแล้วเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่การฟื้นตัวของสินเชื่อที่ให้ผลตอบแทนสูงยังต้องใช้เวลา เพราะข้อจำกัดด้านรายได้ของครัวเรือน

ขณะเดียวกัน แม้จะมีการเร่งขยายฐานรายได้ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่น แต่แรงสนับสนุนดังกล่าวยังไม่เพียงพอชดเชยการลดลงของรายได้ดอกเบี้ยสุทธิได้ทั้งหมด ส่งผลให้รายได้จากการดำเนินงานโดยรวมของกลุ่มแบงก์ยังเผชิญแรงกดดัน อีกทั้งรายได้ค่าธรรมเนียมบางประเภทอาจชะลอลงจากการทยอยบังคับใช้หลักเกณฑ์มาตรฐานค่าบริการของ ธปท. ทำให้ศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาดว่า รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิของกลุ่มแบงก์ในช่วงครึ่งหลังของปี 2569 จะขยายตัวน้อยกว่า 3.5% YoY ชะลอลงจาก 16.8% YoY ในช่วงครึ่งแรกของปี ขณะที่รายได้จากการลงทุนและรายได้อื่นยังขึ้นอยู่กับภาวะตลาด ดังนั้น โจทย์สำคัญของธนาคารในระยะต่อไปจึงอยู่ที่การเดินหน้าปรับโครงสร้างรายได้และพอร์ตสินเชื่อ ควบคู่กับการบริหารคุณภาพสินทรัพย์ เพื่อรักษาความสามารถในการทำกำไรภายใต้สภาพแวดล้อมที่ยังมีความไม่แน่นอนสูง

Disclaimers รายงานวิจัยนี้จัดทำโดย บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด (KResearch) เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะ หรือ ข้อมูลที่เชื่อว่ามีที่น่าเชื่อถือที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละขณะเวลา ทั้งนี้ KResearch มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวน เสนอแนะ ให้คำแนะนำ หรือจงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้เป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้า เป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)